

Βαδίζοντας στα ίχνη της αιχμαλωσίας

/ Γενικά Θέματα / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα /
Σαν σήμερα για να μην ξεχνιόμαστε... (ιστορικά γεγονότα & Παγκόσμιες ημέρες)

Α

Μαριλένας Παναγή

Η ζέστη αφόρητη. Ο υδράργυρος πάνω από 40 βαθμούς και εμείς περάσαμε το οδόφραγμα του Λήδρα Πάλας και περπατούσαμε στην κατεχόμενη Λευκωσία.

Μάλλον ίλιγγος σε πιάνει όταν περπατάς σε αυτή την πλευρά του οδοφράγματος. Κτήρια, δρόμοι, δομή, ίδια και απαράλλακτα με απέναντι. Μόνο η γλώσσα στις πινακίδες είναι διαφορετική και οι μυρωδιές που βγαίνουν από τα παράθυρα των σπιτιών που έμειναν εκεί και κατοικούνται πλέον από μη Κύπριους. Αυτό με ζαλίζει. Με μπερδεύει. Με κάνει να πονώ. Δεν κατάφερα να το ξεδιαλύνω. Η μια πλευρά συνέχεια της άλλης. Ίδιες και διαφορετικές. Σκόρπιες σκέψεις.

Ακολουθούσα τους δύο συνοδοιπόρους χωρίς να ξέρω πού πάμε. Μπήκαμε σε κάτι στενά και ξαφνικά άκουσα που έλεγαν ότι φθάσαμε στο γκαράζ Παυλίδη. Έχω ακούσει αρκετά για αυτό το χώρο. Το μαύρο καλοκαίρι του 1974, μάζευαν εδώ τους αιχμάλωτους πριν τους μεταφέρουν στην Τουρκία. Τους Ασσιώτες που έπιασαν από εδώ, τους έβαλαν σε λεωφορεία και τους πήραν για εκτέλεση. Εκατοντάδες άνθρωποι στοιβαγμένοι κατακαλόκαιρο σε ένα χώρο φτιαγμένο με τσίγκους. Ούτε να σκεφτώ δεν αντέχω τις συνθήκες της τότε εποχής.

Ο κ. Βάσος Χρίστου, πρόεδρος του Συνδέσμου Αιχμαλώτων που μας συνόδευε μάλλον διάβασε τις σκέψεις μου. Πλησιάσαμε στο κτήριο, έσπρωξε την σιδερένια πόρτα και μπήκαμε. Κοίταζε μια την οροφή και μια το πάτωμα.

«Μάλιστα, εδώ είμαστε», είπε, λες και είχε απορία για το αν ήταν ο σωστός χώρος. Μάλλον του ήρθαν όλες οι μνήμες και όλα τα συναισθήματα της τότε εποχής γιατί χωρίς καθυστέρηση άρχισε να μιλά: «Τώρα το έχουν μετατρέψει σε αυτό τον αθλητικό χώρο που βλέπετε. Τότε όμως δεν ήταν έτσι. Να πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή: Εδώ άρχισαν να μεταφέρουν αιχμαλώτους μετά την δεύτερη εισβολή. Ήταν εδώ που στις 21 Αυγούστου δόθηκε η εντολή «σκοτώστε τους αιχμαλώτους». Έπιασαν τους 84 Ασσιώτες, τους έβαλαν στα λεωφορεία και τους μετέφεραν στο Ορνίθι όπου τους εκτέλεσαν. Εγώ ήρθα εδώ στις 22 Αυγούστου. Μια ημέρα μετά».

Περπάτησε για λίγο και συνέχισε: «700 – 800 άτομα ήταν εδώ. Κοιμούνταν στο πάτωμα. Υπήρχε μόνο ένα αποχωρητήριο για όλους. Κάτω τσιμέντο να καίει από την ζέστη, από πάνω τσίγκοι.... Τους άλλαξαν τώρα όπως φαίνεται, έβαλαν πιο σύγχρονους που κρατούν την ζέστη εκτός. Δίπλα είχε άλλο ένα χώρο κράτησης. Εκεί ήμουν εγώ με άλλα 70-80 άτομα. Κι εκεί ένα αποχωρητήριο είχε».

«Εδώ μας είχε καταγράψει ο Ερυθρός Σταυρός και κάπως νιώσαμε ασφάλεια ότι οι δικοί μας θα ήξεραν ότι ζούσαμε και είμαστε εδώ».

Προσπάθησε ανεπιτυχώς να ανοίξει την πλαϊνή πόρτα. Κλειδωμένη. Μας έδειξε τον χώρο έξω από την κυρίως αίθουσα. «Εδώ έξω ήταν η πλατεία, ας την πούμε, που μας συγκέντρωναν για να μας δώσουν πρόγευμα. Τι πρόγευμα δηλαδή... ένα κομμάτι ψωμί, τσάι και δύο ελιές για τον καθένα. Θυμάμαι μια μέρα έφεραν τηλεοπτικά συνεργεία για να δείξουν ότι μας φροντίζουν. Εκείνη την ημέρα έστησαν εκεί έξω ένα κιόσκι, έφεραν φρέσκο ψωμί, αβγά βραστά, χαλούμι. Ένα πλούσιο πρόγευμα».

Η ζέστη, η ζέστη και η πολυκοσμία, επαναλάμβανε συνεχώς. «Άνθρωποι ο ένας πάνω στον άλλο κυριολεκτικά. Κι εδώ και εμείς δίπλα. Κάθε φορά που βλέπαμε λεωφορεία άδεια να σταθμεύουν απ' έξω αρχίζαμε να πειράζουμε ο ένας τον άλλο: «Άτε ρε ποιοι εν οι τυχεροί που εν να πάσιν ταξίδι;» Ξέραμε ότι κάποιιοι θα

μεταφέρονταν στην Τουρκία».

Δεν προσπάθησα αυτή τη φορά να τον ρωτήσω για την αιχμαλωσία στην Τουρκία. Επιμελώς πάντοτε, αποφεύγει να δώσει λεπτομέρειες. Το ίδιο κάνουν άλλωστε δεκάδες άλλοι αιχμάλωτοι της τότε εποχής.

Έμεινε στο γκαράζ Παυλίδη 12 μερόνυκτα. Μετά τον έβαλαν σε ένα από εκείνα τα λεωφορεία που οδηγούσαν στην Τουρκία. «Όταν ήμουν εγώ εδώ ήμασταν γύρω στα 1000 άτομα, οι 400 μεταφερθήκαμε στην Τουρκία».

Βγήκαμε από το τότε γκαράζ και νυν αθλητικό χώρο και ξαναμπήκαμε στα στενά της Λευκωσίας. «Όταν ήμασταν στα λεωφορεία και μας μετέφεραν από την μια περιοχή στην άλλη, στους δρόμους είχε Τούρκους, γυναίκες και παιδιά. Μας γιουχάιζαν, μας έβριζαν και κτυπούσαν με ξύλα τα λεωφορεία. Αυτό γινόταν σε όλες τις μετακινήσεις μας».

Κατάλαβα ότι αναζητούσαμε ένα δεύτερο χώρο κράτησης αιχμαλώτων. Περπατήσαμε μερικά λεπτά και φθάσαμε στις «αποθήκες της ΚΕΟ». Ο κ. Βάσος αναγνώρισε την αποθήκη στην οποία βρισκόταν ο ίδιος: «Κι εδώ η ίδια κατάσταση. Όλοι στοιβαγμένοι ο ένας πάνω στον άλλο. Κάποιες ώρες την ημέρα, κυρίως το μεσημέρι, άνοιγαν την μικρή πόρτα για να αλλάζει λίγο ο αέρας. Εδώ έμεινα από τις 10 μέχρι τις 25 του Σεπτεμβρίου». Τουλάχιστον σε αυτό το χώρο, «μας έφεραν όταν επιστρέψαμε από την Τουρκία και περιμέναμε να δούμε τι θα γίνει μαζί μας. Εδώ δεν μας πρόσεχαν στρατιώτες αλλά Τούρκοι αστυνομικοί».

Συνεχίσαμε να περπατάμε. Φθάσαμε έξω από το «Σερράγειο». Τις φυλακές. «Κι εδώ μας είχαν μεταφέρει όταν επιστρέψαμε από την Τουρκία. Ήμασταν μέσα στα κελιά 6-7 άτομα μαζί. Ήρθα εδώ πριν από μερικά χρόνια, μπήκα μέσα και πάνω στους τοίχους ήταν χαραγμένα τα ονόματα δικών μας αιχμαλώτων που τους έφεραν, όπως φαίνεται και εκείνους εδώ».

ΦΥΛΑΚΕΣ

Το τελευταίο σημείο

Οι φυλακές, ήταν το τελευταίο σημείο πριν την απόλυση, είπε ο κ. Βάσος και άρχισε και πάλι να θυμάται. Στους ρυθμούς της μνήμης του προσαρμοζόταν και το περπάτημα μας. Κινούμασταν προς το οδόφραγμα του Λήδρα Πάλας. «Ήταν η τελευταία μας διαδρομή με εκείνα τα λεωφορεία. Σε εκείνο το σημείο όπου βγήκαμε στην ελεύθερη Κύπρο θα στηθεί τώρα το μνημείο αιχμαλώτων».

Στον δρόμο της επιστροφής διαπίστωσα ότι σε κάποιο σημείο έχουν στηθεί πρόχειρα κάποιες σκηνές. Μετανάστες που δεν τους δέχεται καμία από τις δύο πλευρές.

Φθάσαμε στο σημείο ελέγχου. Φωτογραφίες αγνοουμένων. Επιγραφές. Ισαάκ και Σολωμού να σε κοιτάζουν. Συνθήματα ελληνικά.

Πηγή: [Φilenews](#)